

Notitie bij berekeningen Triple A, maart 2023

Aan: leden VSE
Van: bestuur VSE
Datum: 16 maart 2023

Deze notitie is geschreven als toelichting op de besluittekst die voorligt op de Algemene Ledenvergadering van 12 april 2023. Alle informatie over de Algemene Ledenvergadering treft u [hier aan](#). De voornoemde besluittekst vindt u [hier](#).

1. Aanleiding

Vorig jaar oktober (2022) presenteerde VSE een rekenexercitie op basis van de cijfers per 31/12/2021. De berekeningen zijn opgesteld door het extern actuariële bureau Triple A. Het scenario D2 was daarbij leidend voor de onderbouwing van de betaalbaarheid van de oplossing. Het in oktober gepresenteerde eindrapport met de bijlagen van Triple A treft u aan achter [deze link](#).

De cijfers en rapportages zijn met u (leden VSE) besproken op de regioavonden in november 2022. Het bestuur gaf daarvan een schriftelijke terugkoppeling ([klik hier](#)). Ook de NGK deed een communicatieronde langs alle NGK-regio's. Daaruit ontving VSE ook nog enkele vragen.

Deze inbreng van de kerken vergt op een aantal punten verdere uitwerking.

Dit betreft:

- o Meer informatie over het bepalen van de schuld.
- o De werking van de annuïteit.
- o De impact van het beleggingsjaar 2022.
- o Komen tot een aangepast en transparant quotum- en indexatiebeleid voor de jaren 2024, 2025 en 2026.

2. Additionele informatie

Eind 2022 is de vermogenspositie van VSE scherp gedaald als gevolg van de gestegen rente en een slecht beleggingsjaar (rendement van +/-13%).

Tevens bleek in december 2022 dat Van Lanschot een fors hogere rendementsverwachting (OPAL-analyse) voor de komende 10 jaar heeft afgegeven (ca 4,5% voor looptijden tot 20 jaar).

3. Opdracht Triple A 2023

Triple A is gevraagd het scenario D2 (met overstap naar PFZW in 2027) te actualiseren op basis van een verwacht rendement van 3,5%, 4% en 4,5%.

Het verwachte rendement wordt ook gebruikt als disconteringsvoet (waarderingspercentage) voor de voorziening. Triple A is tevens verzocht om het schema D2 uit te breiden met een variant waarin de aflossing van de schuld op basis van een annuïteit wordt vormgegeven.

Ter actualisering zijn aanpast:

- Startkapitaal 2023 = waarde 31/12/2022 = € 59.129.000.
- PFZW premie aangepast aan de nieuwe franchise (2023).
- Reservering Toekomstige Uitkeringen (RTU) is geïndexeerd met afgesproken bedrag per 1/1/23. NB: Triple A gebruikt voor de RTU de afkorting VPV (Voorzieningen Pensioen Verplichtingen).
- Ledenaantallen zijn aangepast op basis van de laatste jaarlijkse uitvraag (1 oktober 2022).
- De kosten van de arbeidsongeschiktheidsvoorziening (AO) zijn vanaf 2024 uit de berekeningen gehaald. De solidaire afdracht van deze kosten wordt in overleg met de Generale Synode/Landelijke Vergadering via de centrale pensioenadministratie (SKW) geregeld. Ten opzichte van het Triple A rapport in 2022 heeft dit als effect dat de bedragen voor de jaren 2024-2026 in de kolom "kosten" lager uitvallen. Voor de jaren vanaf 2027 is de AO-premie niet meer bij de PFZW premie opgeteld.

Ongewijzigd in de berekeningen is het (voorwaardelijke) indexatiebeleid: 1,5% voor actieve predikanten en 0,75% voor slapers en emeriti.

De solidariteitsbijdrage van de NGK (€ 10/ziel voor 5 jaar) is niet in de tabellen opgenomen, omdat dit bedoeld is als bijdrage in de hogere kosten van PFZW ten opzichte van opbouw bij VSE. Deze solidariteitsbijdrage van de NGK heeft overigens als effect dat het PFZW-quotum voor de jaren 2027-2030 naar verwachting ca € 5 per ziel lager zal uitvallen voor de (voormalig) GKv-kerken.

Het voorstel is dat de Commissie Financieel Beheer (CFB) in samenwerking met SKW de solidariteitsbijdrage van NGK zal innen en beschikbaar stelt aan een aparte door SKW in te richten reservering (los van VSE) die gebruikt wordt om de PFZW-premie voor de jaren 2027-2030 van de (voormalige) GKv-kerken te betalen. Daarmee blijven de solidariteitsbijdragen van de voormalig NGK-kerken gescheiden van het VSE-fonds.

4. De resultaten op basis van de Triple A-rapportage

	2022 3,5%	2023 3,5%	2023 4%	2023 4,5%
Schuld 2027 (x € 1.000)	45.252	59.184	48.778	39.286
Schuld/ziel 2027 *)	448,13	596,81	491,87	396,16
Schuld/ziel 2027 **) op basis van verdeelsleutel 2020-2022	409,87	536,04	441,79	355,83

Tabel 1: resultaten Triple A 2023

*) De schuld per ziel op 2027 is in deze tabel berekend op basis van het geschatte zielen aantal per 1/1/2027 (zoals ook vermeld in Triple A rapportage).

**) Op basis van het gemiddeld aantal zielen over 2020, 2021 en 2022. Dit gemiddelde is 110.407

Aanhouden van een verwacht rendement van 3,5% leidt tot een 31% hogere schuld dan in het eindrapport 2022. Bij punt 6 komt een aanpassing van het verwacht rendement aan de orde.

5. Nadere uitleg over de annuïteit

Op de regio-avonden van VSE is gevraagd naar de berekening van de annuïteit (omdat deze afwijkt van het D2 schema). De oorzaak is dat het D2-schema niet de schuld per 1/1/2027 aflost, maar stuurt op een dekkingpercentage van 100% per 1/1/2040.

Doordat in het model 6 predikanten per jaar uit actieve dienst gaan (niet met emeritaat, maar uitstromen door geen actief GKV-predikant meer te zijn), is er jaarlijks een vrijval door lagere indexatie (0,75% ipv 1,5%) en minder jaren opbouw van deze groep.

Als in het D2 schema uit 2022 het tekort van € 45.252.000 als annuïteit (13 jaar looptijd, 3,5%) wordt berekend, resulteert dat in een **overschot** van € 5.400.000 op 1/1/2040, oftewel een dekkingpercentage van 106% i.p.v. 100%.

VSE en NGA hebben afgesproken dat de financiële positie per 1/1/2027 leidend is voor de schuldbepaling. De uitstroom van predikanten zit wel in het meerjarige model, maar niet in de schuldpositie per 1/1/2027. Op basis van prudentie-redenen rekent VSE deze (verwachte) winst niet mee, maar hanteert de hoogte van de RTU per 1/1/2027 als uitgangspunt.

Dat betekent dat er in het rekenmodel per 1/1/2040 naar verwachting een **overschot** zal ontstaan. Dit verwachte overschot is een van de maatregelen om de risico's te beperken.

In het recente rapport van Triple A is dit effect te zien in de tabellen met de annuïteit. In 2040 ligt het dekkingpercentage boven de 100% en loopt de jaren daarna verder op.

VSE corrigeert de schuldpositie per 1/1/2027 niet voor de verwachte uitstroom van predikanten, waardoor het dekkingpercentage per 1/1/2040 volgens het model boven de 100% uitkomt.

6. Voorstel voor aanpassing van het verwacht rendement o.b.v. OPAL

Van de VSE-vermogensbeheerder (Van Landschot) ontvingen wij eind december 2022 een update van het OPAL-rapport. De OPAL-analyse bepaalt wat de verwachte rendementen van een beleggingsportefeuille zijn op de lange termijn. Deze analyse is gebaseerd op de meerjarige economische verwachtingen.

Op basis van een eerdere OPAL-analyse (eind 2020) werd destijds besloten om de verwachte rendementen naar beneden bij te stellen (van 4% naar 3,5%). Op dat moment lag de rente (van o.a. staatsobligaties) op een historisch laag niveau. De verwachte rendementen van de portefeuille lagen ook op een laag niveau.

In 2022 is de rente (voor lange looptijden) bijzonder snel gestegen. Dit is één van de oorzaken van het sterk negatieve rendement over 2022.

Op basis van de nieuwe OPAL-analyse (december 2022), is het realistisch om het verwacht rendement niet te verlagen van 4% naar 3,5% maar juist te verhogen naar 4,5%.

In de werkgroep harmonisatie (waarin VSE en NGA zitting hebben) is de ontstane situatie van de lagere vermogenspositie en de nieuwe OPAL-analyse uitgebreid besproken. Het aanpassen van het verwacht rendement naar 4,5% werd op dit moment niet passend geacht.

De werkgroep harmonisatie arbeidsvoorwaarden heeft besloten om voor het eerste schuldbepalingsmoment (1/1/2024) uit te gaan van een verwacht (langjarig) rendement van 4%. Dit verwachte rendement wordt gebruikt als aanname voor het verwachte rendement op het vermogen, voor de annuïtaire schuld en tevens als discontovoet voor de RTU. De disconteringsvoet is een percentage waarmee de toekomstige cashflows contant worden gemaakt.

VSE en NGA stellen gezamenlijk voor om voor de voorlopige schuldbepaling op 1/1/2024 een verwacht rendement te hanteren van 4%.

7. Uitkomst met vaststelling schuld/ziel per 2024

Als uitkomst van deze stappen, is het meest relevante schema voor de aflossing van de schuld het schema op basis van 4% en annuïtaire aflossing. Dat is het schema op pagina 7 van het Triple A-rapport.

De verwachte schuldpositie op 1/1/2027 op basis van deze tabel is € 48.777,000 (de RTU in 2027 -/- vermogen in het fonds in 2027 resp. € 125.652.000 -/- € 76.875.000).

Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 is gerekend met een totaal-quotum voor opbouw en aflossing. Het totaal-quotum volgt het huidige beleid van 2% + € 0,75 per jaar (afgerond op veelvoud van € 0,50). De opsplitsing van het quotum in een aflossingsdeel en een opbouwdeel bij een verwacht rendement van 4% staat in de tabel op pagina 5 van het Triple A rapport.

Op basis van een verwacht rendement van 4% en bestandgegevens per 1/1/2023 is de geschatte schuldpositie van VSE per 1/1/2027 € 48.777.000.

Tijdens de regioavonden is aangegeven dat de verdeelsleutel voor de schuld het gemiddelde zielental over de jaren 2020, 2021 en 2022 is.

2020	2021	2022	gemiddeld
112.478	110.296	108.447	110.407

Op basis van het gemiddelde zielental over de jaren 2020-2022 (de verdeelsleutel) komt de schuld per ziel per 1/1/2027 uit op **€ 441,79**.

Bijlage: voorbeeld:

Kerk A heeft de volgende aantallen zielen:

- 2020: 210.
- 2021: 205.
- 2022: 185.

Het gemiddelde aantal zielen is dan 200.

De voorlopige schuld per 1/1/2027 is dan 200 maal € 441,79 = € 88.358

NB: Dit bedrag is de voorlopige schuld per 1/1/2027 en onder de voorwaarde dat de kerk ook het volledige quotum voor de jaren 2024-2026 betaalt.

Als de kerk de schuld per 1/1/2024 zou willen voldoen, moeten daar de quota voor de jaren 2024, 2025 en 2026 bijgeteld worden. Voor bedragen die eerder worden afgelost, mag per jaar 4% rente in mindering worden gebracht.

De kerk moet in de jaren 2027-2029 ook het solidaire quotum t.b.v. de PFZW-premie betalen.

Vanaf 2030 betaalt de kerk de PFZW-premie alleen voor de eigen predikant(en).